

ISSUE
№21

EUROPEAN OPEN
SCIENCE SPACE

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

3rd INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
CONFERENCE

EVOLVING SCIENCE:
THEORIES, DISCOVERIES
AND PRACTICAL
OUTCOMES

FEBRUARY 3-5, 2025, ZURICH, SWITZERLAND

**EUROPEAN OPEN
SCIENCE SPACE**

**Proceedings of the 3rd International Scientific
and Practical Conference**

**"Evolving Science: Theories, Discoveries and
Practical Outcomes"**

**February 3-5, 2025
Zurich, Switzerland**

Collection of Scientific Papers

Switzerland, 2025

UDC 01.1

Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes» (February 3-5, 2025. Zurich, Switzerland). European Open Science Space, 2025. 252 p.

ISBN 979-8-89704-958-5 (series)
DOI 10.70286/EOSS-03.02.2025

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The conference is registered in the database of scientific and technical events of UkrISTEI to be held on the territory of Ukraine (Certificate №19 dated 6.01.2025).

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

ISBN 979-8-89704-958-5 (series)

CONTENT

Section: Architecture and Construction

Chudyk I., Dobryansky I., Dobryanska L.

MODERN HIGH-PERFORMANCE ADDITIVES FOR CONCRETE AND THEIR FOUNDATIONS.....	11
--	----

Section: Art History and Literature

Яковець І., Чугай Н., Філімонов Ю.

ІНСПІРАЦІЯ ТА НАВЧАННЯ: ВИСТАВКИ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ ЗРОСТАННІ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТР.....	15
--	----

Section: Chemistry

Захарченко М.І.

ЗНАЧЕННЯ ХІМІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ І ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ.....	18
---	----

Section: Economy

Паккі А.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС- ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІЦІ.....	22
---	----

Разкевич Ю.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	24
--	----

Ткаченко А.

ВПЛИВ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	26
---	----

Section: Finance and Banking

Дорошенко О., Дорошенко А., Ладатко М.М., Федорів К.Р.

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ.....	29
--	----

Section: Food Technologies

Штонда О.А., Чепурна О.Л.

ПІДВИЩЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ ВАРЕНО-КОПЧЕНИХ КОВБАС.....	33
--	----

Section: History and Cultural Studies

Капелюшний В.П., Царан Д.В.

ВПЛИВ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ НА ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ ІТАЛІЇ.....	35
--	----

Неплях В.О.

ЕВОЛЮЦІЯ ІСТОРИКО-ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ У НІМЕЧЧИНІ: ВІД СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ТРАДИЦІЙ ДО СУЧАСНИХ ЕКСКУРСІЙ.....	39
---	----

Section: Information Technology, Cyber Security and Computer Engineering

Верес Ю., Коць О.

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В 21 СТОЛІТТІ І ЙОГО ВПЛИВ НА МАЙБУТНЄ.....	42
--	----

Суботін О., Новіков Д.

РОЛЬ БІОНІЧНИХ РОБОТІВ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	44
---	----

Федосенко А.

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ ТА ВРАЗЛИВОСТЕЙ В КІБЕРПРОСТОРІ.....	46
--	----

Section: Jurisprudence

Антонюк У.

ГЕНЕЗА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ВИЗНАННЯ ПРАВ У СФЕРІ ДОВКІЛЛЯ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ.....	49
--	----

Bakardzhyieva M.I.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN CRIMINAL LAW: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	52
---	----

Лелека С., Денисенко С.

ВІТЧИЗНЯНІ ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ
ТВАРИНАМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ ШЛЯХОМ
ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ..... 54

Руденок Н.Ю.

ПОНЯТТЯ ТА ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИЗНАННЯ ШЛЮБУ
НЕДІЙСНИМ..... 57

Ржемовський В.

МІЖНАРОДНІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСТВУ У
БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ..... 61

Section: Logistics and Transport

Furmanchuk N., Furmanchuk A.

ECOLOGICAL LOGISTICS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT.... 65

Section: Management, Public Administration and Administration

Сарай Н., Сарай Р.

ОПТИМІЗАЦІЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ДЖЕРЕЛ
ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТУ..... 67

Syniuk O.

DIGITAL TECHNOLOGIES IN HUMAN RESOURCE
MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: ESSENCE,
TRENDS, DEVELOPMENT..... 70

Section: Marketing and Advertising

Budnik O.

THE KEY DETERMINANTS OF THE TOURISM MARKETING..... 75

Section: Medicine

Antonyshyn I., Radchuk V.

SUCCESS OF ICDAS-II CLASSIFICATION IMPLEMENTATION IN
UKRAINE: PRELIMINARY ASSESSMENTS AND CHALLENGES..... 77

Бухмін О.О., Щербина Є.О., Самосудова Л.В. ВІКОВІ ЗМІНИ МОРФОЛОГІЇ ТА ФУНКЦІЙ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ У ЛЮДИНИ.....	79
--	----

Ніконова В. ВАРІАНТИ ДІАСТОЛИЧНОЇ ДИСФУНКЦІЇ ЛІВОГО ШЛУНОЧКА СЕРЦЯ У ПІДЛІТКІВ З ПАТОЛОГІЄЮ МІОКАРДА.....	84
--	----

Вороньжєв І., Чурилін Р., Лисенко Н., Пальчик С. ОСОБЛИВОСТІ РЕНТГЕНОЛОГІЧНОЇ КАРТИНИ АСПІРАЦІЙНОГО СИНДРОМА У ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ З ПЕРИНАТАЛЬНИМИ УРАЖЕННЯМИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ.....	90
---	----

Section: Pedagogy, Philology and Linguistics

Koropatnitska T. LESEKOMPETENZ STÄRKEN: MIT LATILL UND LESESTRATEGIEPOSTERN ZU NACHHALTIGEM LERNERFOLG...	93
--	----

MO Guanxian THE EDUCATIONAL ECOSYSTEM OF UNIVERSITIES AS A DRIVER FOR MANAGERIAL COMPETENCE DEVELOPMENT.....	96
---	----

Бондар А.В., Бабич М.Є., Самар О.М. ПЕРЕВАГИ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ У ВИВЧЕННІ МОВ.....	99
--	----

Венгринюк М.І. МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ В НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ВИДАННЯ МІЧО КАЙКУ “МАЙБУТНЄ РОЗУМУ. НАУКОВІ СПРОБИ ОСЯГНУТИ, ВДОСКОНАЛИТИ І ПІДСИЛИТИ ІНТЕЛЕКТ”).....	101
--	-----

Кириченко Н. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ LEARNING MANAGEMENT SOFTWARE (LMS).....	104
--	-----

Коваленко А. КОНЦЕПЦІЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ У ПРАЦЯХ ДЖОНА РАВЕНА-МОЛОДШОГО І ГОВАРДА ГАРДНЕРА.....	106
Ковалюк Ю. КРИТИЧНИЙ ДИСКУРС-АНАЛІЗ ПАРАДИГМАТИЧНИХ ВІДНОШЕНЬ В ІДІОМАТИЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	109
Литвин А., Великдан Ю. НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЗАХОДИ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ....	112
Лончак О.А. ТВОРЧА ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ.....	115
Паничок Т., Белінська І. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ КУЛЬТУРНО СПЕЦИФІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ТВОРАХ ТОМАСА МАННА.....	118
Синьчук О., Савич Н. ІНКЛЮЗИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	122
Стасів Н., Рип'як Н. ВИБРАНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ.....	131
Стасів Н., Рудько Т. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ МАТЕМАТИКИ.....	134
Tao Zhiqi FOSTERING GLOBAL PERSPECTIVES: THE INFLUENCE OF MULTICULTURAL ART EDUCATION ON STUDENT DEVELOPMENT.....	136

Душечкіна Н.Ю., Кочубей О.В.

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК..... 139

Товкун Л., Гомонай І.

ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ НЕМЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
ДО ОПАНУВАННЯ НАВИЧОК НАДАННЯ ДОЛІКАРСЬКОЇ
МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ..... 142

Huang Yige

SHAPING THE MUSICAL LANDSCAPE: THE EDUCATIONAL ROLE
OF FAMILY AND COMMUNITY..... 147

Лодатко Є., Шмиголь Р.

РОЛЬ КОМП'ЮТЕРНИХ МОДЕЛЕЙ ТА ВІЗУАЛІЗАЦІЙ У
ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ..... 150

Section: Pharmaceutics

Александрова О., Сабуні С.

ВПЛИВ УМОВ ЕКСТРАКЦІЇ ТА СТАНУ СИРОВИНИ НА ВМІСТ
ФЛАВОНОЇДІВ В ЕКСТРАКТАХ З ЛИСТЯ ERUCA SATIVA..... 157

Section: Philosophy

Morska N.

FAITH AS A VALUE IN THE PHILOSOPHY OF BADIUZZAMAN
SAID NURSI..... 160

Зубрицький В.В.

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ОБРАЗУ
Г. СКОВОРОДИ В ОПЦІЯХ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ..... 162

Філоненко Р.

ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР УЧЕННЯ
Г. СКОВОРОДИ ПРО «ТРИ СВІТИ» І «ДВІ НАТУРИ..... 165

Сінельнікова М.

ТРАНС- І ПОСТЛЮДИНА – ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ..... 166

Чуйкова О.В.

КОНЦЕПТ-МЕТАФОРА У ТРАКТОВЦІ АРИСТОТЕЛЯ,
 АНАЛІТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ..... 169

Щербина Є.О., Чернуха О.В.

СУЧАСНА ПРОБЛЕМА ПОШУКУ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ
 В УКРАЇНІ..... 172

Section: Physical and mathematical sciences

Vidmachenko A.P.

THE HISTORY OF THE DISCOVERY OF PLUTO'S SATELLITE
 CHARON AND ITS MAIN CHARACTERISTICS..... 175

Федосова І.

АНАЛІЗ ПОХИБОК, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ВИПРОБУВАНЬ
 ВИПАДКОВОЇ ВЕЛИЧИНИ..... 182

Section: Physical Culture and Sports

Kuz Yu.

RECOVERY AS AN INTEGRAL COMPONENT OF THE TRAINING
 PROCESS OF ATHLETES..... 184

Винник В.Д., Онопрієнко О.В.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕСТЕТИКИ ЗДОРОВ'Я.... 186

Ковальчук Д.Р.

ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ
 СТАН СПОРТСМЕНІВ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП..... 192

Section: Politics and Sociology

Voichuk A.Yu.

THE FEATURES OF THE SYSTEM OF CHECKS AND BALANCES
 IN SLOVAK REPUBLIC..... 197

Section: Psychology

Вернудіна І.

ВПЛИВ ІГРОВОЇ ІНДУСТРІЇ НА ПСИХІКУ ОСОБИСТОСТІ..... 200

Журавльова Л., Домалевський А.

ОСОБЛИВОСТІ ЕМПАТІЇ ТА ПРИХИЛЬНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ
ВІЦІ..... 204

Кондратюк С., Навроцька Н.

ПСИХОЛОГІЧНА СЕПАРАЦІЯ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ..... 207

Рештун Ю.В.

ЦІЛІСНІСТЬ І ЗАХИЩЕНІСТЬ ЯК ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ..... 210

Section: Technical Sciences

Бойдуник Р.

РОЛЬ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ТА
ПРИСКОРЕННІ МИТНИХ ПРОЦЕДУР..... 213

Гальчук Т.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ КІНЕТИЧНОГО ПОДРІБНЕННЯ
СТРУЖКОВИХ ВІДХОДІВ..... 215

Polishchuk A., Polishchuk O., Harbar Ye., Bonek M.

COMPOSITE FILAMENT REINFORCED WITH CARBON FIBERS
FOR 3D PRINTING..... 221

Polishchuk O., Polishchuk A., Polishchuk O.P., Bonek M.

3D PRINTING EQUIPMENT WITH SCREW EXTRUDER FOR
MANUFACTURING PARTS FROM COMPOSITE MIXTURES
CONTAINING NATURAL FIBERS..... 233

Tverdokhlib K.

ANALYSIS OF THE STEAM GENERATOR CONTROL SYSTEM..... 237

Shevchenko V., Lazurenko K., Karpenko M.

DIRECTIONS FOR IMPROVING THERMAL POWER PLANTS
TURBOGENERATOR IN THE CONDITIONS OF THE MODERN
ENERGY TRANSITION..... 240

Section: Tourism and Hotel and Restaurant Business

Ковалевська І.М., Тарасова В.В.

ОСНОВИ СТАТИСТИЧНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ В МІЖНАРОДНОМУ
ТУРИЗМІ..... 246

References

1. Malenyuk T. V. Restorative means of working capacity in physical culture and sports: a textbook (electronic edition). Kropyvnytskyi, Publisher Lysenko V. F., 2023. 182 p. Access mode: URL: <https://dspace.cusu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/93d59034-cc86-433b-9500-b98bd8d60d9f/content> (access date: 01.28.2025).
2. Pavlova Yu. Recovery in sports: monograph / Yu. Pavlova, B. Vinogradsky. L.: LDUFK, 2011. 204 p.
3. Platonov V.M. Modern system of sports training. Kyiv: First printing house, 2021. 672 p.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕСТЕТИКИ ЗДОРОВ'Я

Винник Валентин Дмитрович

к. п. н., викладач

Кафедра теорії методики фізичного виховання

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Онопрієнко Олександр Васильович

к. п. н., доцент

Кафедра фізичного виховання та здоров'я людини

Черкаський державний технологічний університет

Анотація. У статті доведено, що здоров'я людини є сукупністю духовного, тілесного й зовнішнього естетично-виразних складників, котрі формуються в процесі навчання, виховання й розвитку. Зважаючи на це, педагогічну сутність поняття естетики здоров'я людини ми інтерпретуємо як психічну, фізичну, духовну й соціальну досконалість особистості, що формується завдяки естетичному досвіду самопізнання, адекватному використанню естетичних форм саморозвитку.

Вступ. З давніх часів люди замислювалися над проблемою людської краси в її тілесному, фізичному й духовному аспектах. Про це свідчать прадавні малюнки на стінах печер, де зображено гармонійно пропорційні фігури чоловіків і жінок, що випромінюють динамізм подій життя тих часів, зумовленість його якості від здоров'я людини. Античність також дає нам широкий спектр таких уявлень.

Метою статті є дослідження психолого-педагогічних аспектів естетики здоров'я.

Задачі дослідження:

1. Проаналізувати психологічні та педагогічні аспекти естетики здоров'я.
2. Визначити єдність фізичного, психічного та естетичного здоров'я.

Результати дослідження і їх обговорення. Категорія «здоров'я» визначає зміст медицини як галузі людського знання, у якому серед численних її тлумачень можна виокремити естетичний аспект.

У працях українського філософа В. Косяка панує думка про глибинну зв'язок тілесної й духовної краси людини: «В людині як високоорганізованій істоті чітко виступає суперечлива єдність фізичного й духовного, формальної та функціональної краси, злиття яких в одне ціле робить людину прекрасною. Як самостійні естетичні об'єкти фізичне та духовне можуть сприйматися з певною долею умовності...» [3, с. 258].

У логіці філософських міркувань нині стає дедалі очевиднішим те, що фізична досконалість – це не лише здоров'я, міць, сила людини, а й краса її тіла. Зазвичай краса асоціюється з тілом та тілесністю. Але афоризм «краса врятує світ» свідчить про те, що краса є не лише тілесний, а й етичний, антропологічний та соціальний феномен. Звісно, в історії філософії були спроби онтологічного й антропологічного розуміння краси. У цих спробах передусім спостерігаємо бажання звести красу до якоїсь з онтологічних або антропологічних характеристик світу.

Отже, з філософських позицій поняття «здоров'я» має широкі естетичні межі, котрі корелюють із внутрішньою (психічною, етичною) і зовнішньою (діяльнісною) структурами людини в єдності й гармонії її тілесного, душевного й духовного складників. Це також відображено у валеологічних поглядах на це явище багатьох сучасних вітчизняних і зарубіжних науковців.

У соціальному контексті естетика здоров'я розглядається як єдність біологічних, психологічних і соціальних якостей людини, завдяки яким вона адаптується до умов мікро-, макро-, мезо- й мегасередовища. У цьому процесі важливу роль відіграє гармонія триєдиного: біологічного фізичного тіла, екологія психосоматики особистості та індивідуальної свідомості й духовного «Я», яке, на думку сучасних учених-фізиків України В. Козака й М. Курика, усвідомлює себе духовно-соціальною особистістю [2]. Цей критерій покладено в основу визначення показників соціального здоров'я особистості, серед яких сучасний російський учений-педагог і соціолог А. Байкова виокремлює: адаптованість особистості як узгодженість особистісних тенденцій із вимогами довкілля; особистісна активність, саморозвиток і самореалізація в соціальних сферах у поєднанні зі сприйняттям свого життя як цікавого емоційного насиченого процесу; позитивний духовний внесок в інших і тим самим у соціум.

У психологічних концепціях теж є спроби визначити естетичний аспект здоров'я. Включення тіла в особистість ґрунтується на взаємовідносинах між фізичною й духовною сторонами здоров'я людини на основі їх єдності і внутрішнього взаємозв'язку. Вчені переконані, що на біологічному рівні здоров'я позначається динамічною рівновагою функцій усіх внутрішніх органів і їх адекватне реагування на вплив довкілля; на психологічному – гармонійною єдністю всіх істотних властивостей і складників особистості, їх стійкою урівноваженістю й здатністю протидіяти зовнішнім впливам щодо порушення цілісності. Отже, у концепції здоров'я фігурує принцип відповідності

(гетеростаз), тобто можливості й здатності, а також прагнення до досягнення людиною балансу (гармонії) між власними потребами та умовами, які ставить їй світ.

Часто у науковій літературі фігурує поняття «психологічне здоров'я», яке розглядається як динамічна сукупність психічних рис, що забезпечують внутрішню гармонію особистості, можливість повноцінного функціонування людини в процесі життєдіяльності. Його критеріями визначено здатність до саморегуляції (зовнішньої та внутрішньої), наявність позитивного образу «Я» та «Іншого»; володіння рефлексією, потреба в саморозвитку.

Американський психолог А. Маслоу розглядав два складники здоров'я. По-перше, це прагнення людини розвивати весь свій потенціал через самоактуалізацію, необхідною умовою якої є знаходження адекватного уявлення про саму себе. По-друге, це орієнтація здоров'я на гуманістичні цінності, тобто прийняття інших, чутливість до прекрасного, вияв альтруїзму, бажання поліпшити людство [5]. Послідовник і співвітчизник А. Маслоу психолог і педагог К. Роджерс так само вважає, що головною потребою й рушійною силою гармонійного розвитку людини є насамперед самоактуалізація, контакт зі своєю індивідуальністю. Учений наголошує, що в кожному з нас є прагнення стати компетентним настільки, наскільки це біологічно можливо. Як рослина прагне бути здоровою, як сім'я хоче стати деревом, так людина бажає стати цілісною, повною, самоактуалізуючою.

Провідний постулат урівноваженості в естетиці здоров'я поширюється на тілесному (відмінний фізичний стан і приваблива зовнішність), сексуальному (гармонійні інтимні взаємини з іншими), інтелектуальному (продуктивність і креативність мислення), моральному (добро, краса, істина, справедливість), соціальному (толерантні взаємини в групі, колективі, сім'ї) й особистісному (невимушеність, відповідальність, емоційна стійкість, самостійність) рівнях, єдність яких, за К. Роджерсом, становить інтегрованість здорової людини, як вияв ствердження себе, суспільства й Усесвіту в їхній неподільності, критерієм якої є конгруентність (сумірність) індивідуального світу людини й світу загалом, що виявляється в модусі справжнього існування, тобто життя в злагоді із самою собою [6, с. 57–74]. Сучасний український психолог О. Саннікова окреслює такі контури форми конгруентності особистості, як емоційно-виразний, когнітивно-декларативний, когнітивно-поведінковий, рефлексивний та комунікативний. В естетичному контексті їх можна пов'язати із чіткою відповідністю власних емоційних переживань людини вербальному чи невербальному вираженню краси здоров'я, розуміння сутності його довершеності й інформації про нього, здоров'яціннісних настанов і переконань та вчинків людини, із мірою адекватності усвідомлення стану свого здоров'я та його взаємодії з іншими людьми. Досягнення такої гармонії зумовлюється певними педагогічними впливами.

Отже, психологічний аспект здоров'я нероздільно пов'язаний із духовністю людини, її прагненням до розуміння сенсу власного життя й орієнтації на вищі етичні цінності, пошуком та усвідомленням шляхів досягнення душевної

рівноваги й балансу між різними психічними якостями особистості (наприклад, рефлексивні, емоційні, інтелектуальні, комунікативні, поведінкові тощо), функціональною підтримкою рівноваги між особою й середовищем, адекватною регуляцією поведінки й діяльності людини, її здатністю протистояти життєвим труднощам без негативних наслідків для здоров'я та забезпечення гармонії між потребами індивіда й суспільства. Психологічний статус естетики здоров'я неоднозначний, оскільки охоплює функціональні, особистісні й духовні рівні гармонійного розвитку людини, зумовленого стійкими семантичними структурами внутрішньої рівноваги, адаптації, узгодженої цілісності й самореалізації.

Велику увагу розв'язанню проблемі здоров'я відведено і в педагогічній спадщині українського просвітителя Г. Сковороди, котрий пропагував ідею гармонії здоров'я на засадах природовідповідності народного виховання. Філософ вважав, що люди мають бути тілесно здоровими й красивими. Ефективним способом досягнення цього, на його переконання, є фізичне виховання засобами праці. Адже неробство, лінь лише руйнують здоров'я. Пізніше цю ідею розвивав видатний вітчизняний педагог А. Духнович, котрий проголошував принципи виховання для формування фізичної досконалості, міцного здоров'я й довголіття.

Сучасний провідний педагог України Н. Миропольська, розуміючи естетичну сутність здорової людини з позиції давньогрецького постулату ідеалу калокагатії, що стверджує єдність фізичної вправності й доброчесності (фізичну й моральну досконалість) так само, як і В. Сухомлинський, наголошує на ролі «свідомого виконання загальнорозвивальних вправ і рухливих ігор, спрямованих на корекцію тілобудови, постави, ходи, погляду до пластичного «проживання» певних соціальних ролей, коли учні діють від імені різних персонажів, завдяки чому здобувають безцінний життєвий досвід, тренують і розвивають здатності до спілкування, не забуваючи про власну зовнішню привабливість – красу психофізичних якостей» [4, с. 113]. Учена переконана, що рух і музика облагороджують дитину викликають духовне піднесення, що відбивається на її зовнішності. Адже покладений у їхню основу ритм виховує естетику пластики людини.

На єдності фізичної й духовної краси також наголошу сучасний український педагог-науковець Т. Єрмолаєва, котра доходить висновку, що характеристика естетико-фізичних якостей ґрунтується на єдності та взаємозбагаченні фізичного і духовного в людині, поєднанні та взаємозв'язку краси зовнішньої (тілесної) і внутрішньої (духовної) у контексті всебічного гармонійного розвитку людини. Найважливішими конкретними показниками цього є: здоров'я та естетичний вигляд, що забезпечує людині можливість безболісно і швидко адаптуватися до різних, у тому числі і несприятливих, умов навчання, життя, праці, побуту; пропорційно розвинена статура, правильна постава, відсутність тих або інших аномалій і диспропорцій; всебічно і гармонійно розвинуті фізичні та естетичні якості, що виключають однобічний розвиток людини; володіння раціональною технікою основних життєво важливих рухів, а також здатність швидко

освоювати нові рухові дії; фізкультурна освіченість і естетична свідомість, тобто володіння спеціальними знаннями і вміннями ефективно користуватися своїм тілом, фізичними і творчими здібностями в навчанні, житті, праці тощо [1, с. 105].

Отже, здоров'я – категорія педагогічна. Учені-педагоги минулого й сьогодення доводять, що здоров'я людини є сукупністю духовного, тілесного й зовнішнього естетично-виразних складників, котрі формуються в процесі навчання, виховання й розвитку. Зважаючи на це, педагогічну сутність поняття естетики здоров'я людини ми інтерпретуємо як психічну, фізичну, духовну й соціальну досконалість особистості, що формується завдяки естетичному досвіду самопізнання, адекватному використанню естетичних форм саморозвитку, а також цілеспрямованому й неперервному процесу педагогічному впливу з боку сім'ї, школи, фізкультурно-спортивних інституцій, навчальних закладів професійної підготовки, громадськості та трудового колективу.

Згідно з цими нормативними положеннями, у вищій школі відбувається зміщення акцентів щодо реалізації нової концепції державної політики, сутність якої полягає в подоланні масштабної кризи здоров'я в освіті й задоволенні об'єктивної потреби суспільства в педагогах, здатних реалізувати здоров'язберігальну й здоров'ятворчу професійні функції й стати взірцем фізичної, моральної й духовної краси особистості для її наслідування молодим поколінням.

У педагогіці сучасної вищої школи наміtilись тенденції до поширення окреслених наукових знань про естетику здоров'я для формування в студентів відчуття своєї цілісності. Про це свідчить провідна ціль фізичного виховання студентів – сформуванню гармонійно розвинену, високодуховну і високоморальну особистість, кваліфікованого фахівця, котрий оволодів би стійкими знаннями і навичками у сфері фізичної культури. Для досягнення цієї мети потрібно виконати завдання щодо сприяння гармонійному розвитку організму молодої людини, котра здатна стати творцем естетичних цінностей, активізувати здібності до творчої праці, навчитися бачити красу в оточуючій дійсності і насолоджуватися нею.

Відповідно до реалізації окреслених завдань у педагогіці вищої школи обґрунтовано низку валеолого-спрямованих педагогічних принципів гуманізації (визнання загальнолюдських цінностей, таких як доброта, любов, совість, справедливість, милосердя, чесність, правдивість, гідність, сумління, співчуття), природовідповідності (урахування багатогранної й цілісної природи людини), культуровідповідності (забезпечення духовної єдності та спадкоємності поколінь), диференціації й індивідуалізації (урахування рівнів фізичного, психічного, соціального, духовного й інтелектуального розвитку вихованців) та ін. Зміст цих принципів зумовлювався трьома головними факторами: 1) соціальним замовленням, яке змінюється залежно від соціально-політичних умов; 2) загальнонауковими дослідженнями, зокрема, у галузі педагогіки, психології, філософії, медицини; 3) самою практикою навчального процесу.

Виокремленні принципи поширюються на формування кожного структурного компонента здоров'я студента: фізичного (соматичного) – поточний стан цілісного організму (клітин, тканин, органів і систем тіла); психічного – душевний комфорт, що забезпечує адекватну регуляцію поведінки; сексуального – комплекс соматичних, емоційних, інтелектуальних і соціальних аспектів, що позитивно збагачують особистість у коханні; морального – система цінностей здорової життєдіяльності, пов'язаних із загальнолюдськими поняттями істини, добра, любові й краси; професійного – збереження й розвиток регуляторних властивостей організму, фізичного, психічного й соціального добробуту в умовах фахової діяльності; соціального – здоровий клімат у сім'ї, колективі й суспільстві.

Висновки. Отже, сучасна картина естетики здоров'я людини складається з мозаїки смислів і понять, які компонуються в складний семантичний візерунок навколо таких провідних категорій краси здорової людини, як «гармонія», «відповідність», «домірність», «злагода з природою», «здоровий глузд», «самовладання» тощо. Усі ці поняття грайливо поблискують у філософських, соціологічних та психологічних ученнях, переливаються одне в інше, постають то чітко розмежованими, то нерозривно взаємозв'язаними, і кожне з них висвітлює особливу грань прекрасного в тілі й душі людини, утворюючи своєрідні моделі, еталони чи стереотипи естетики здоров'я, класифікації яких буде присвячено наступний підрозділ дисертації.

Список використаних джерел

1. Ермолаєва Т. М. (2011). Сутність естетико-фізичних якостей як спільного компоненту фізичного та естетичного виховання. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – Луганськ : Вид-во Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», № 10 (221). – Ч. 2. С. 98–103.
2. Козак В. В. (2004). Екологія душі людини. Трибуна : Всеукраїнський громадсько-політичний і теоретичний журнал Товариства «Знання» України і Спілки журналістів України, № 1/2. С. 22–23.
3. Косяк В. А. (2002). Епістемологія людської тілесності. Суми: ВТД «Університетська книга», 362 с.
4. Миропольська Н. (2011). До питання про підготовку майбутніх вчителів до виховання пластичної культури учнівської молоді. Естетика і етика педагогічної дії : Збірник наукових праць. – К. : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка. Вип. 2. С. 112–119.
5. Maslow A. A. (1987). Motivation and Personality. – N.Y. : Longman. 72 p.
6. Rogers C. R. (1995). A Way of Being. Boston : Houghton Mifflin. 380 p.